

og som har gjort, at de jydffe Hjelpekasser bestunde sig i det Hele taget nu paa en ligesaa god Fod som Hjelpekasserne i de øvrige Provindser, som tidligere vare i en kjendelig meget bedre Tilstand end de jydffe. Dersom Noget var istand til at give Anvisning paa Midler, hvorved man kunde gjøre Skolelærernes og deres Enkers Kaar bedre, end de nu for Tiden ere, saa vilde Ingen være villigere til at gaae ind derpaa, end Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet. Det er Noget, som jeg vistnok tør udtale baade i mit eget Navn og i dens Navn, der maatte komme i min Blads, at han ønsker at kunne erholde saamange Midler som muligt til at anvendes i den Retning. Den ærede Interpellant har udtalt, hvorledes man efter Anordningen 29de Juli 1814 kunde ligne paa Amtet, naar Sognet ikke var istand til at bære den Løn, som Skolelærerne burde have. Han udtrykte sig ikke derom aldeles rigtigt; thi han udtrykte sig, som om det var Tilfældet, naar de ikke kunde udrede den Løn, som i Anordningen 20de Juli 1814 er nævnt som den sædvanlige. Dette er ingenlunde Tilfældet. Anordningen viser tydeligt, at Lønnen kan bestemmes til noget mindre der, hvor Forholdene ikke tillade at bestemme den fulde Løn, men det er kun, naar Skolens nødvendige Udgifter, og derunder det, som man kan ansee for en tarvelig Løn, ikke kan fremkomme ved Bidrag for Communen selv, at det skal ligesom paa Amtet. Men det er en Bestemmelse, som aldrig er sat i værk. Jeg troer virkelig, at den er aldeles upraktisk, og dersom Amtet skulde række Haanden til de Communer, som erklærede, at de ikke vare istand til selv at tilvejebringe det Fornødne til deres Skolevæsens Ordning, saa vilde dette kunne lede overmaade vidt, og de Sogne i Amtene, som maatte sørge selv for deres Skolevæsen, vilde finde sig meget ilde berørte ved, at det blev paalagt dem gjennem Bidrag til Amtet ogsaa at sørge for de øvrige Sogne. Det vil i alt Fald være Noget, der nu maatte gaae igjennem Amtsrådet, naar der skulde gives en saadan Hjælp til de fattige Communer; men jeg tvivler paa, at det vilde gaae igjennem i noget Amtsråd, og jeg troer, at man, naar

man selv var i Amtsrådet, hvor ønskelig man end kunde finde det i mange Henseender, at de mere velhavende Sogne kom de mindre velhavende til Hjelpe, dog vilde betænke sig paa at give et Initiativ her til; thi det er Noget, som man ikke let kunde bestemme Grænsen for. Den ærede Taler nævnte et andet Hjelpe middel, nemlig Statskassen. Ja, det er overmaade godt, dersom det kunde bevirkes, at den ærede Rigsdag vilde bevilge en vis Sum, som man kunde benytte til dermed at forbedre de Skolelæreres Kaar, der maatte være trængende dertil; men jeg tvivler paa, at det kan ventes. Jeg troer forøvrigt ogsaa, at Velstanden er tiltaget i de fleste Districter, og paa Grund heraf ville Skolelærerne dog efterhaanden faae noget bedre Kaar, end de hidtil have haft. Den ærede Taler omtalte, hvorledes at Stænderne havde vist en særdeles Interesse for at forbedre Skolelærernes Kaar. Jeg skal heller ikke negte, at der virkelig har været Stemning for denne Sag; men jeg skal dog gjøre den historiske Bemærkning, at det Forslag, der blev forelagt i de roestildfste Stænder om Forbedring i Skolelærernes Kaar, kom fra et af Kongen udnævnt geistligt Medlem, Provst Birch, og jeg kan gjerne tilføie, at, da det var en personlig gammel Ven af mig, saa spurgte han mig først, om jeg fandt det passende, at han som kongeligt Medlem kom frem med et saadant Forslag, hvortil jeg svarede, at Intet kom Cancelliet mere tilpas, end naar et saadant Forslag kom fra Stænderne, idet man selv frygtede for at komme med et Forslag, som gik ud paa nye Udgifter for Landet paa en Tid, hvor den almindelige Stemning var meget imod ethvert nyt Paalæg. Jeg meente altsaa, at naar det kun kom fra Stænderne, saa kunde det sættes igjennem, og i Dverensstemmelse dermed, og efterat et Udkast i 1838 havde været forelagt Stænderne, søgte man ved Placaten af 22de Mai 1839 at gjøre ikke faalidet til at forbedre Skolelærernes Kaar, ligesom jeg ogsaa tør paastaae, at der ved Fuldbyrdselsen af denne Placat fra Cancelliets Side blev vist al mulig Villighed til at gjøre, hvad man var berettiget til at gjøre. Dersom den ærede Taler vil gjennemgaae de jydffe Stænder